

ӘОЖ 81'35

М. Қ. Мамаева¹, А. Н. Хасенова²өл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ¹доценті, ф. ф. к.,²II курс магистранты,

Алматы қ., Қазақстан

e-mail: maken_59@mail.ru; alisok_89@inbox.ru

Қадыр Мырза Әлидің ғибратты әңгімелеріндегі лексикалық қайталамалар және олардың стильдік қызметі

Бұл мақалада жазушы Қадыр Мырза Әлидің «Ғибратнама» жинағына енген ғибратты шағын әңгімелеріндегі лексикалық қайталамалар қарастырылады. Туындының оқырманына әсерлі болуы үшін жазушы түрлі әдіс-тәсілдерді қолданады. Қайталамалар осындай әдіс-тәсілдердің бірі болып табылады.

Мақалада қайталама терминінің қазақ тіл білімінде зерттелуі жайлы қарастырылып, қайталамалардың термин ретінде және стильдік категория ретінде орнығуы жайлы айтылады. Лексикалық қайталамалардың контактілі, дистантты түрлерінің мәні ашылып, олар жазушы әңгімелерінен алынған мысалдармен дәйектеліп отырады. Сондай-ақ лексикалық қайталаманың сақина қайталама және еспе қайталама түрлеріне түсінік беріліп, олардың мәтіндегі қызметі мысалдармен дәлелденеді.

Лексикалық қайталамаларды уәжді қолдана отырып, мәтіннің эмоционалдық бояуын күшейтіп, стильдік мақсатта ұтымды қолдана білу – ұлы қаламгердің шеберлігі.

Түйін сөздер: қайталама, лексикалық қайталама, контактілі қайталама, дистантты қайталама, еспе қайталама, сақина қайталама.

М. Қ. Мамаева, А. Н. Хасенова

Лексические повторы и их стилистическая функция в назидательных рассказах Кадыра Мырза Али

В данной статье рассматриваются лексические повторы в коротких назидательных рассказах писателя Кадыра Мырза Али, которые вошли в сборник «Гибратнама». Для экспрессивного воздействия произведения на читателя писатель использует разные методы, одним из которых являются повторы.

В статье рассматривается вопрос исследования термина «повтор» и становления его в качестве термина и стилистической категории в казахском языкознании. Раскрыты значения контактных и дистантных видов лексических повторов с помощью примеров из рассказов писателя. Также даны разъяснения таким видам лексических повторов, как кольцевые и стыковые, их функции в тексте обоснованы примерами.

Мотивированное использование лексических повторов и умение их выгодно использовать в стилистических целях усиления эмоциональной окраски текста являются мастерством великого писателя.

Ключевые слова: повтор, лексический повтор, контактный повтор, дистантный повтор, стыковой повтор, кольцевой повтор.

М. Қ. Мамаева, А. Н. Хасенова

Reiteration and its stylistic functions in short cautionary tales of Qadir Mirza Ali

The article describes the usage of reiterations in short cautionary tales provided in collection named "Gibratnama" of Qadir Mirza Ali. The author uses various methods in order to expressively effect on the reader, reiteration is one of them.

The main point of the article is the term "reiteration" and its establishment as a term and stylistic category in Kazakh linguistics. Based on short cautionary tales the following types of reiteration were disclosed: contact and distant, enclosing and butting. Their functions in the text are proved by the examples.

The ability of using the reiteration in right position and advantage aiming to enhance the stylistic emotional colouring of the text shows the absolute mastery of writer.

Key words: repetition, reiteration, contact reiteration, distant reiteration, enclosing reiteration, butting reiteration.

Жазушы өзінің туындысының оқырманға әсерлі болуын мақсат ететіні белгілі. Бұл мақсатты жүзеге асыру үшін түрлі-әдіс тәсілдер

қолданылады. Көркем шығармадағы қайталамалар осындай әдіс-тәсілдердің бірі болып табылады. Қайталамалардың мәтіндегі қызметі

сан қырлы. Бұл тәсіл көркем мәтінді құру, ондағы белгілі бір оқиғаны дамыту, мәтін сюжетіне түрткі болу, мәтін оқиғасын шиеленістіру, микромәтіндерді бір-бірімен байланыстыру сынды қызметтерді атқарады. Қайталамалардың осындай жан-жақты қызметі оның табиғатының күрделілігін көрсетеді.

Қаламгер қайталамаларды уәжді қолдана отырып, мәтінді әсерлі бояуға қандырып, оқырманға әсер етеді.

Қайталамалар «қайталақтау, қайталау» терминдерімен аталып, негізінен әдебиеттану саласында айшықтаудың түрі ретінде кеңінен қарастырылғаны белгілі. (А. Байтұрсынов, Қ. Жұмалиев, З. Қабдолов еңбектерінде). Бұл әдістің «қайталама» терминімен аталып, лингвистикада орнығуына және стильдік категория ретінде қарастырылуына профессор Р. Сыздықтың құнды пікірі себеп болды. Ғалым Р. Сыздық «Сөз күдіреті» атты еңбегінде: «Орыс тіл білімі мен әдебиет теориясында «повтор» деп аталатын құбылысты бізде көбінесе «қайталау» деп алып жүр. Сірә, қайталау (повторение) – кимыл есімінің атауы, ал қайталама – абстракт есім атауы – термин болмақ. ... Шығарма тілін көріктеуде қайталама құбылысы – өте ұтымды, әсерлі тәсіл қатарынан табылады. Ол стильдік категорияға жатады» - деп тұжырымдайды [1, 87].

Қайталамаларды лингвостилистикалық категория ретінде жан-жақты қарастырған ғалым О. Бүркіт болды. Ғалым өзінің «Қайталамалардың лингвостилистикалық жүйесі» атты зерттеу еңбегінде қазақ тіліндегі қайталамалардың жалпы және тілдік сипатын, фонетикалық және лексико-семантикалық, грамматикалық сипатын, стилистикалық табиғатын қарастырады.

Аталған еңбекте профессор қайталамаларға мынадай анықтама береді: «Қайталамалар – күрделі жүйе мен құрылымдардан тұратын, парадигмалық және синтагмалық қасиеттерге ие болатын, дыбыстың, сөздің, сөз тіркесінің, сөйлемнің, микромәтіннің, абзацтың, тіпті мәтіннің қайталанып келуі арқылы жан-жақты стильдік қызмет атқаратын, өз ішінен бірнеше түрге бөлінетін, қызмет ауқымы мен тек-түр жағынан әлдеқайда ауқымды келетін лингвостилистикалық категория» [2, 13].

Осы мақаламызда жазушы Қадыр Мырза Әлидің ғибратты әңгімелеріндегі лексикалық қайталамаларды қарастыра отырып, олардың стильдік қызметін талдамақпыз.

Профессор О. Бүркіт: «Қазіргі қазақ поэзиясы өкілдерінің ішінде дыбыстық қайталамалар-

ды ұтымды қолданып жүрген ақындардың бірі – Қадыр Мырза Әли», - деп тұжырымдайды. Ғалымның бұл пікірінің қаламгер поэзиясына ғана қатысты еместігін Қадыр Мырза Әлидің прозалық ғибратты әңгімелерін оқи отырып көз жеткіземіз. Қайталамаларды уәжді қолдана отырып, оқырманға әсерлі дүние ұсыну – жазушының даралығы, стилі, өзіндік қолтаңбасы деп білеміз.

Стильдік қайталамалар тілдің барлық саласын, атап айтқанда фонетика, лексика, грамматика саласын қамтып, мәтін түзу және мәтін дамыту қызметтерін атқара алады.

Стильдік қайталамалардың ішінен тоқталатынымыз – лексикалық қайталамалар. Қайталаманың бұл түрі ең ауқымдысы болып табылады. Лексикалық қайталамалар туралы профессор О. Бүркіт: «Қайталамалар түрлерінің ішінде толымдысы, қызмет ауқымының кең болып келетіні, әдеби тілдің функционалды стиль түрлерінің барлығында дерлік қолданылатыны – лексикалық қайталамалар», деп түйіндейді.

Лексикалық қайталамалардың мәтін түзу мен мәтін дамытудағы қызметі ерекше. Қадыр Мырза Әлидің «Шағым» атты ғибратты әңгімесіндегі мына бір үзіндіге назар салайық:

«- Солайы солай гой! – деді. – Мен мұның бәрін түсінем. Бірақ ақылыма сыймайтын бір нәрсе, ол менің өз қасіретім. Асау шағымда алғаш рет мені өз құйрығымыздан есілген қылбұраумен шыңғыртып ұстап, өз терімізден иленген қайыс жүгенмен ноқталап, сол қайыстан өрілген қаныпезер қамшымен аямай шырқыратып еді... Енді, міне, сол баяғы өз терімізден иленген тасбауыр қайыс тұсаумен кіріптар қылады да қояды. Менің бүгінгі жауым – басқалар емес – өзімнің есілген қылым мен өз туыстарымның тілінген терісі. Бұдан асқан қандай қасірет болуы мүмкін?!»

Шағын ғана үзіндіде өз сөзі 6 рет қайталанып келіп отыр. Жазушы осы сөзді қайталап беріп, «өз» сөзіне ерекше акцент түсіріп, Момын Торының ішкі күйзелісін жеткізіп, әрі мәтіннің стильдік бояуын күшейтіп отыр.

Келесі бір мысалға назар аударсақ:

«Қаусырыңғанда бешипеттің екі өңірін өзара ұштастырып ұстап тұратын екі Үлкен Түйме бар. Ол екі Түйменің қарсысында әдемілік үшін екі түйме орналасқан. Әр жеңге үш-үштен шағын-шағын алты түйме тағы қадалған. Тоқ етерін атықанда қызмет істейтін екі Түйменің төңірегінде түк бітірмейтін сегіз түйме бар.»

Арамтамақтар қай жерде де жетіп жатыр». (Қ.М. «Түймелер»).

«Түймелер» атты осы бір шағын ғибратты әңгімеде «түйме» сөзі 6 рет қолданылады. Әр сөйлем сайын жазушы осы сөзді қайталамай-ақ, бір рет қана қолданып беруіне болар еді. Арамтамақтардың соншалықты көптігін жеткізу үшін автор «түйме» сөзін бастырмалата қайталап, ерекше назар аудартып отыр. Егер лексикалық қайталама тәсілі қолданылмаса, мәтіннің эмоционалдық бояуы солғын болар еді.

Сөйлем ішінде немесе микромәтіндердегі орнына қарай және редуликант пен редуликатордың бір-біріне ара-қатынасына қарай лексикалық қайталамалар контактілі және дистантты болып бөлінеді.

(Редуликант дегеніміз қайталаманың алғашқы сыңары болса, редуликатор екінші қайталанатын сыңары).

Контактілі қайталамалар – лексикалық қайталамалардың позициялық түрі. Контактілі қайталамалардың корреляттары бірінің соңынан бірі орналасып, редуликант пен редуликатор тығыз байланыста болады. Контактілі қайталамалар Қадыр Мырза Әлидің ғибратты шағын әңгімелерінде көптеп кездеседі. Контактілі қайталамалар мәтінде экспрессивті қызмет атырады. Мысал ретінде төмендегі мәтін үзінділерінде ерекшеленіп берілген сөйлемдерді айта аламыз.

«Бимәлім. Оның не екенін, кім екенін, өзгелер түгіл, өзі де біле қоймайтын. Білмей өтулері де мүмкін еді. Кімнің ұсынысы, кімнің қолдауы екені бір Алланың өзіне ғана аян, Бимәлім аяқ астынан қадірменді қазылар алқасына мүше боп шыға келді. Сол-сол-ақ екен ол ешкімді, ешкім оны танымай қалды. Қазылар алқасында қанша мүше болса, сонша дауыс бар. Яки әркім бір қазына! Бимәлім де солай! Дауыс болғанда, қазына болғанда қандай! Осыны сезе қойған Бимәлім дүниенің тұтқасын бір өзі ұстап тұрғандай құбылып шыға берді». (Қ.М. «Опасыздық»).

«Екі жүз шақырымдай қашықтың арасына орналасқан жалғыз бекет. Шаршағаны бар, шөлдегені бар, әрлі-берлі өткендердің мұнда тоқтап, ат шалдырмайтындар аз. Біреулері шай ішеді, біреулері таңдайын шараппен жібитеді. Шарап демекші, бұл бекетте шарап құятын ыдыстар түгелге жуық қирап біткен: бүгінде қызылыңды да, ағыңды да кесеге құйып береді». (Қ.М. «Кесе мен Кесел»).

«... Ол ол ма, күрделі ортаны былай қойғанда, өңшең бір жұрағат жиналған бірыңғай жердің өзінде жалғыз Күрмектің көңілі үшін бүкіл Күріш Күрмекше сөйлеп, Күрмекше ішеді». (Қ.М. «Күрмек»).

Шынын айтқанда: бұл өзі кілемдер көрмесі ғана емес, көркемдіктің де көрмесі еді. Әркім әртүрлі пікір айтып, әркім әртүрлі түйіндеді. (Қ.М. «Кілем»).

«Ұлттық валюталардың бас қосқан мәжілісі өтіп жатты. Неміс Маркасы АҚШ-тың Долларына, АҚШ Доллары ағылшын Фунт Стерлингсіне, ағылшын Фунт Стерлингсі Кувейт Долларына бас иіп құрмет көрсетті. Ал Кувейт Доллары Алтынның алдында құрдай жорғалады десе де болады». (Қ.М. «Алтынның арызы»).

Дистантты лексикалық қайталамаларда редуликант пен редуликатор бір-бірінен алшақ орналасады. Автор өзінің не туралы айтып отырғанын үнемі ескертіп отырғысы келгендей, әңгіме өзегі болып отырған сөздерді қайталап қолданып отырады. Мысалы:

Өз басым дүниеге қызықпаймын. Әйтсе де хрусталь нәрселерді ұнатам. Хрусталь люстрадан құбылып түскен жарық-нұр қандай! Хрусталь құтылардағы гүлдердің іреңі бір бөлек. Шанышқы не болмаса пышақ әйтпесе тіпті күміс қасық тиер тиместен хрусталь ыдыстар қандай әдемі дыбыс шығарады! Хрусталь фужер мен хрусталь рюмкелер ше?! Төмендеу жіңішке тұсынан, яки мықындарынан бүріп ұстап, ернеулерін қығыстырғанда қалай-қалай сыңғырлайды! Ғажап! Тіпті гайыптан тайып, қолыңнан түсіп кеткен күннің өзінде ше?! Сыңғыр-сыңғыр етіп дүниеден өтеді! (Қ.М. «Хрустальдар»).

Осы шағын ғана мәтінде жазушы хрусталь сөзін 6 рет қайталап қолданады. Бұл – артық қолданыс емес, керісінше, әдейі, мақсатты қолданыс.

Оқырман назарын хрусталь сөзіне аудартқысы келгендіктен, оны қайталап қолданып стильдік жүк арқалатып отыр.

Дистантты қайталамалар микромәтіндерде қолданылған кездерде оларды байланыстыру қызметін атқарады. Төменде берілетін «Ханың соқыр болса...» атты ғибратты әңгімеде «король демекші» тіркесі 3 рет қайталанып, микромәтіндерді бір-бірімен байланыстырып тұр. Бұл микромәтіндердегі дистантты қайталамалар түріне жатады.

«Халық қалай болса, басшы солай бола бермейді. Ал басшы не істесе, халық соны

істейді. Қалай дегенмен ханның аты хан, патшаның аты патша, корольдің аты король!

Король демекші, бір атақты король таз боқты. Адам сорлы басқасын жасырмаса да, кемшілігін жасыруға шебер ғой, таздығын көрсетпеу үшін басына киетін парик ойлап тауыпты. Амал қаниша, короліміз парик киеді деп, төңірегі түгелдей соны киетін болыпты. Кейбіреулер тіпті өзінің табиғи бұйрасын ұстарамен сыпырып тастап, жасанды бұйрамен жүріпті.

Король демекші, бір корольдің мойнында ырсиған үлкен тыртығы болыпты. Сонысын жасырамын деп, кеңірдегін керіп бүркеп тұратын биік жағалы қамзол ойлап тауыпты. Амал қаниша, ыссылағанына, пысынағанына, тіпті тыныстары тарылғанына қарамай, басқалар да сондай қақырайған қатты жағасы бар қамзол киюге мәжбүр болыпты.

Король демекші, корольдердің біреуі соғыста оң көзінен айырылыпты. О! Бұл енді қиын! Оның бір көзі жоқ екен деп, өзінің бір көзіңді ойып тастайсың ба?! Амалсыздан қулыққа басып, ел бір көзін қысып жүретінді шығарыты. «Ханың соқыр болса, бір көзіңді қыса қара» деген қазақ. Демек бұл қасиет бізге тән.

Айтпақшы, бір корольдің тұсында халықтың тұрмысы сұмдық нашар болса керек. Елдің жағдайын тіптен жақсартпа алмасын сезген король алдымен: «Алай істеймін! Былай істеймін!»... Кейін: «Алай болды! Былай болды!» деп өтірік айтуға көшіпті. Өтірікші корольдің алдында ақиқатты айту әдепсіздікпен бірдей. Ақырын-ақырын бүкіл ел өтірікшіге айналыпты!..»

Лексикалық қайталамалардың бірі түрі – сақина қайталама. Кей еңбектерде сақина қайталамалар жиектеу деп те қолданылады.

«Сақина қайталама дегеніміз – өлең тармақтарының, шағын микромәтіндердің, кейде сөйлемнің бір сөзбен басталып дәл сол сөзге аяқталуы. Олар сөйлем мен шағын микромәтіндерде айтылған сөзге түсінік беру, анықтау немесе дәлелдеу қызметтерін атқара алады» [2, 108].

Келтірілген анықтамадан сақина қайталамалардың анықтау, дәлелдеу сынды стильдік мақсатта қолданылатындығын білдік.

Бұл тәсілді, яғни сақина қайталамаларды Қадыр Мырза Әли поэзиясында («Ілияс Есенберлин» өлеңі) ғана емес, сонымен бірге прозасында да кеңінен қолданады. Сақина қайталамалар лексикалық қайталамалардың ішінде кеңінен қолданылатын тәсілге жатпағанымен, Қадыр Мырза Әлидің ғибратты әңгімелерінен қайталаманың бұл түріне мысал бола аларлықтай

сөйлемдер бар. Төменде келтірілген мәтіндердегі ерекшеленген сөйлемдер сөзіміздің дәлелі.

1. «Әр мүшенің өз орны бар. Бас дегенің Бас. Көз дегенің Көз. Әйтсе де Құйрықтың жөні бір бөлек! – деді Түлкінің қылықты Құйрығы бір отырыста». (Қ.М. «Құйрық пен құйыршық»).

2. «Халық қалай болса, басшы солай бола бермейді. Ал басшы не істесе, халық соны істейді. Қалай дегенмен ханның аты хан, патшаның аты патша, корольдің аты король!» (Қ.М. «Ханың соқыр болса...»).

3. «Ағылшын Бульдогы мойнындағы төрт елі қалың қайыс қарғысына мәз. Иесі жалғыз басты жас келіншек. Ол отырып бет-аузын жөндегенде, бұл да соның жанындағы жалпақ орындыққа шығып алып, айнадан көз алмайды. Сондағы қызықтайтыны – әлгі өзінің қайыс қарғысы. Әдемі десе әдемі.» (Қ.М. «Қарғы»).

4. «Биялайдың ішінде төрт саусағың біріне бірі жақын тұрып жылу береді. Ал қолғапта әр саусақ өз алдына дара қалады. Жалғыздың аты жалғыз. Біраздан кейін тоңа бастайтыны сол!» (Қ.М. «Биялай мен қолғап»).

5. «Біздерде қатардағы асық дегенің қатардағы асық қана! Ал Сақа дегенің Сақа! Патшамен пара-пар!» (Қ.М. «Алтылық табан және кішкене қызыл асық»).

Лексикалық қайталамалардың келесі бір түрі – еспе қайталамалар. Еспе қайталамалар қазақ әдеби тілінің көркем стилінде кеңінен қолданылатын қайталаманың түрі. Еспе қайталама дегеніміз сөздің қатарлас орналасқан сөйлемдер жігінде, қатарлас абзацтар қиылысында, микромәтінде қайталануы.

Қайталаманың бұл түрін және осы терминді алғаш алғаш ұсынған ғалым – А. Байтұрсынұлы. Ғалым «Әдебиет танытқышта» қайталаманың осы түріне түсінік бере келіп, еспе қайталаманы көп қолданған жағдайда, көркемдік орнына мылжындық пайда болу мүмкіндігін айтады [4, 171].

Еспе қайталама туралы З. Қабдолов «Сөз өнері» еңбегінде: «... ой мен сыр шынында да бір түрлі есіле түйдектеліп, еселеніп келеді де, алдыңғы ұғымның аяғы, соңғы ұғымның басына қайталана көшіп, өлеңге әсем әуез, әдемі әсер дарытқандай болады», - дейді [5, 240].

Профессор О. Бүркіт еспе қайталамалардың мәтінде атқаратын құрылымдық және стильдік қызметі жайлы: «... еспе қайталамалар тек өлең өрімінде ғана қолданылмайды, оның өнімді қолданылатын жері – прозалық шығармалар. Прозалық шығармалардағы еспе қайталамалар күрделі құрылымдық қызмет атқарып, мәтін

жүйесінің біртұтастығын қамтамасыз етеді», - дейді [2, 110].

Еспе қайталамалар микромәтіндерде сөйлемдерді бір-бірімен мағыналық жағынан байланыстыру қызметін атқарса, қатарлас сөйлемдер жігінде орналасқан жағдайда семантикалық байланыс қызметін атқарады. Мысалы:

«Отырардың орнын қазып, неше түрлі қызыққа кездескен археолог ағайындар кешқұрым от басы, кәдімгі ошақ қасында күндегі әңгімелерін одан әрі жалғастырып отырды.

Ошақ. Ошақтың үстінде қазан. Қазан астында от.

Ұлылық атаулыға дауа жоқ. Мына ошақтың үш бұтына қараңызшы: пышақпен кескендей тепе-тең. Ал соның бірі қысқалау болса, мына қара қазан бірден аударылып кетпес пе еді?!»(Қ. М. «Ошақтың үш бұты»).

«Сандардың арасынан шатақ шықты. Сен жалпы санға кірмейсің! – деді Бірлік Нольге. – Ноль деген сөз – жоқ деген сөз! Сенің орның бұл жерде емес, сонау босаға! Бар! Домалай бермей, сонда отыр!

Әдебиеттер

- 1 Сыздық Р. Сөз күдіреті. – Алматы: Санат, 1997. – 224 б.
- 2 Бүркіт О. Қайталамалардың лингвостилистикалық жүйесі. – Алматы: Ғылым, 2001. – 274 б.
- 3 Утанова А.Қ. Қазіргі қазақ прозасындағы қайталамалар (Б. Майлин, Ғ. Мүсірепов, Ә. Кекілбаев, Ә. Тарази шығармалары бойынша) Филол. ғыл. канд. ... дис. – Астана, 2004.
- 4 Байтұрсынұлы А. Әдебиет танытқыш. Зерттеу мен өлеңдер. – Алматы: Атамұра, 2003. – 208 б.
- 5 Қабдолов З. Сөз өнері. – Алматы: Қазақ университеті, 1992. – 352 б.

References

- 1 Syzdyk R. Söz küdireti. – Almaty: Sanat, 1997. – 224 b.
- 2 Bүrkit O. Qaytalamalardıń lingvostilistikalyk zhyyesi. – Almaty: Fylym, 2001. – 274 b.
- 3 Utanova A.Q. Qazirgi qazaq prozasındaǵy qaytalamalalar (B. Maylin, F. Mүsirepov, Ә. Kekilbaev, Ә. Tarazi shyǵarmalary boyynsha) Filol. ғыl. kand. ... dis. – Astana, 2004.
- 4 Baytұrsynұly A. Әdebiet tanytkysh. Zertteu men öleңder. – Almaty: Atamұra, 2003. – 208 b.
- 5 Qabdolov Z. Sөz öneri. – Almaty: Qazaq universiteti, 1992. – 352 b.

Мен неге сан емеспін! Санмын! Сан болғанда да сенен гөрі құндырақсанмын!(Қ. М. «Бір және Ноль»).

«Қазір екінің бірі дипломатқа ұстайды. Ол – сандықтар әулетінің соңы. Соңы болмаса да, кенже буыны». (Қ. М. «Дипломатқа»).

Осы мысалдардағы ерекшеленіп берілген сөйлемдер, еспе қайталаманың көрінісі. Бір сөйлемнің соңы екінші сөйлемнің басы ретінде келіп отыр. Бұл сөйлемдердегі еспе қайталамалардың редупликаторы редупликант сыңарына қарағанда басқа сөзбен тіркесіп келіп отырады. Еспе қайталамалар бұл микромәтіндерде сөйлемдерді бір-бірімен мағыналық жағынан байланыстыру қызметін атқарып тұр.

Қадыр Мырза Әли ғибратты әңгімелерінде кездесетін лексикалық қайталамалардың түрлеріне тоқтала отырып, автордың лексикалық қайталамаларды уәжді қолдана отырып, прозалық мәтіндерінің стильдік бояуын арттыра білгендігіне көз жеткіздік. Қайталамаларды ұтымды қолдану, стильдік мақсатта пайдалану – ұлы қаламгердің шеберлігі.